

Conseil supérieur des Professions économiques
Hoge Raad voor de Economische Beroepen

De heer Frédéric DELRUE
Voorzitter
Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en
Fiscalisten (BIBF)
Legrandlaan 45
1050 BRUSSEL

Brussel, 8 november 2019

Geachte heer Voorzitter,

Betreft : Ontwerp van richtlijn - reglement inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten

Wij verwijzen naar de tweede ontmoeting met de vertegenwoordiger van uw instituut die op 17 oktober 2019 heeft plaatsgevonden, in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van het IBR en van het IAB, omtrent voormeld ontwerp van richtlijn - reglement, aansluitend op het verzoek om goedkeuring/advies van het ontwerp, zoals gezamenlijk door de drie instituten ingediend op 26 juli 2019.

In het kader van deze ontmoeting is de nieuwe versie van het gezamenlijk ontwerp besproken, in het licht van het advies over/de weigering tot goedkeuring van het eerste ontwerp door de Hoge Raad van 15 april 2019, alsook in het licht van de bemerkingen die zijn geformuleerd door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren en de Nationale Bank van België op het aangepast ontwerp.

Naar aanleiding van deze ontmoeting op 17 oktober 2019 is overeengekomen dat de diverse elementen die tijdens de vergadering zijn aan bod gekomen, door de Hoge Raad per brief aan de instituten zullen worden overgemaakt.

U vindt de schriftelijke weerslag van de vergadering dan ook in bijlage.

Ingevolge deze bespreking, hebben de drie instituten zich ertoe geëngageerd om het ontwerp op een aantal punten te herformuleren, teneinde tegemoet te komen aan de geformuleerde opmerkingen.

Mogen wij u dan ook verzoeken om de nodige aanpassingen aan het ontwerp te willen doorvoeren en een nieuwe versie van het gezamenlijk ontwerp aan de Hoge Raad over te maken ?

Rekening houdend met het belang dat de Hoge Raad aan dit dossier hecht, durven we erop rekenen dat zo spoedig mogelijk gevolg wordt gegeven aan ons verzoek.

Het spreekt vanzelf dat de Hoge Raad zich ter beschikking houdt voor eventuele verdere toelichting.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter

Bijlage.

Verslag van de vergadering van de Hoge Raad van 17 oktober 2019 – 11u00

Hoorzitting / ontmoeting met de 3 instituten omtrent “ontwerpnorm AML”

VERWELKOMING EN INLEIDING DOOR DE VOORZITTER VAN DE HOGE RAAD

De Voorzitter van de Hoge Raad verwelkomt de vertegenwoordigers van de 3 instituten in het kader van de hoorzitting (ten aanzien van het IBR) / ontmoeting (ten aanzien van het IAB en het BIBF) in verband met het *ontwerp van norm / richtlijn inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten* (zogenaamde ontwerpnorm “AML”).

Zijn aanwezig namens de instituten:

- namens het IBR: de heren Tom MEULEMAN (Voorzitter), Wim RUTSAERT (Raadslid) en Marc BIHAIN (Secretaris-generaal);
- namens het IAB: de heren Bart VAN COILE (Voorzitter), Jos DE BLAY en mevrouw Axelle DEKEYSER (Studiedienst IAB);
- namens het BIBF: de heer Frank HAEMERS (Juridische dienst van het BIBF).

De Voorzitter van de Hoge Raad situeert de context van de vergadering en hij verwijst daarbij naar het tweede verzoek om goedkeuring/advies van het ontwerp, gezamenlijk door de 3 instituten ingediend op 26 juli 2019, aansluitend op de eerste hoorzitting/ontmoeting met de instituten in het kader van de vergadering van de Hoge Raad op 10 april 2019 en de weigering tot goedkeuring door/het advies van de Hoge Raad van 15 april 2019.

De Voorzitter van de Hoge Raad informeert de aanwezigen over het feit dat de Hoge Raad het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna: het College), alsook de Nationale Bank van België (NBB) en de FSMA over het nieuw ontwerp van norm heeft geraadpleegd, zoals bepaald in artikel 31, § 1, 3de lid van de wet van 7 december 2016.

Zowel de Nationale Bank van België als het College hebben gereageerd en een aantal bemerkingen omtrent het ontwerp aan de Hoge Raad overgemaakt (via een schrijven van respectievelijk 30 augustus 2019 en 10 oktober 2019).

De bedoeling van deze vergadering is om de nieuwe versie van het gezamenlijk ontwerp, ingediend door de 3 instituten, te bespreken, in het licht van het advies van de Hoge Raad van 15 april 2019 en de reacties van het College en de NBB.

VOORAF

De Voorzitter van de Hoge Raad wijst erop dat het College in zijn reactie van 10 oktober 2019 voorafgaandelijk heeft benadrukt dat de regelgeving inzake de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (hierna “AML”) op reglementair en normatief vlak een bijzonderheid vertoont. Op basis van artikel 86, § 1, van de wet van 18 september 2017 kan het College immers, in zijn hoedanigheid van toezichtautoriteit in de zin van de wet van 18 september 2017 – ten aanzien van de bedrijfsrevisoren -, reglementen uitvaardigen. Rekening houdend met deze bevoegdheid, alsook met de bevoegdheid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op basis van artikel 31 van de wet van 7 december 2016, zouden het IBR en het College een samenwerkingsprotocol zijn overeengekomen (in toepassing van artikel 46, § 2, van de wet van 7 december 2016) waarin het volgende is opgenomen:

« Le Collège peut promulguer des règlements qui sont applicables aux réviseurs d’entreprises et qui complètent les dispositions des livres II et III de la loi anti-blanchiment d’argent du 18 septembre 2017 et de ses arrêtés d’exécution sur le plan technique, compte tenu de l’évaluation nationale des risques.

L’Institut a le droit d’initiative légale de formuler des projets de normes et recommandations relatifs à l’exécution par les réviseurs d’entreprises de leurs missions, ainsi que pour le développement de la doctrine concernant la bonne application par les réviseurs d’entreprises du cadre légal, réglementaire et normatif régissant l’exercice de leur profession (art. 31 de la loi du 7 décembre 2016). Les normes et recommandations ne produisent leurs effets qu’après approbation par le Conseil Supérieur des professions économiques et le ministre de l’Economie.

Afin de permettre un exercice cohérent de leurs compétences respectives en la matière, il est convenu que l’Institut consultera le Collège sur les projets de norme qu’il élabore en matière de prévention du blanchiment des capitaux et du financement du terrorisme. Sous réserve que l’Institut tienne compte des éventuelles observations que le Collège aurait émises suite à cette consultation, le Collège assurera que les éventuels règlements qu’il adopterait en la matière viennent en complément et soient compatibles avec la ou les normes de l’Institut relatives à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme. » (uittreksel uit het schrijven van het College van 10 oktober 2019).

De vertegenwoordigers van het IBR bevestigen dit en gaan akkoord met deze voorafgaande precisering vanwege het College.

ALGEMENE BEDENKING VANWEGE DE INSTITUTEN

Ten aanzien van de vaststelling dat het voorliggend ontwerp mogelijks op een aantal punten zal moeten worden aangepast (zie hierna), onder meer om tegemoet te komen aan specifieke opmerkingen vanwege het College en/of de NBB, stelt zich de vraag of hiermee toekomstige initiatieven voor het uitwerken van gezamenlijke teksten met de verschillende instituten niet op de helling komen te staan. In zoverre een aantal bepalingen zouden ingevoerd worden die enkel voor bedrijfsrevisoren gelden en die op verzoek van voornoemde instanties in de teksten worden geïntegreerd, worden hierdoor eerder de verschilpunten tussen de verschillende economische beroepen benadrukt. Dit onderscheid zou door sommigen kunnen beschouwd worden als een vorm van discriminatie. Bovendien zou een verschillende tekst, naargelang het instituut waartoe een beroepsbeoefenaar behoort, een probleem kunnen vormen voor de zogenaamde “gemengde” kantoren, dit wil zeggen kantoren met beroepsbeoefenaars die behoren tot verschillende instituten.

De vertegenwoordigers van de instituten uiten hun oprechte bezorgdheid omtrent deze mogelijke evolutie.

BESPREKING VAN SPECIFIEKE PUNTEN VAN HET ONTWERP VAN NORM/RICHTLIJN

1. Overwegingen

In zijn schrijven van 10 oktober 2019 merkt het College op dat overweging (2) van het ontwerp verwijst naar artikel 86 van de wet van 18 september 2017.

Volgens het College zou het meer gepast zijn om in overweging (2) te verwijzen naar artikel 31 van de wet van 7 december 2016 in plaats van naar artikel 86 van de wet van 2017. Bijgevolg zou ook overweging (8) moeten worden aangepast, aldus het College.

De vertegenwoordigers van het IBR gaan akkoord om in de versie, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren, voormelde aanpassing te doen. De versies, toepasselijk op de IAB- en BIBF-leden, blijven echter ongewijzigd.

2. Beslissingsboom

In zijn advies van 15 april 2019 had de Hoge Raad gesuggereerd om beslissingsbomen in de gezamenlijke normatieve tekst zelf te integreren. Dit zou de beroepsbeoefenaars moeten toelaten om beter in te schatten wat precies van hen verwacht wordt (randnummer 12, laatste lid van het advies van de Hoge Raad).

Zoals ook uiteengezet in het gezamenlijk schrijven van 26 juli 2019, lichten de vertegenwoordigers van de drie instituten toe waarom geen beslissingsboom is opgenomen in het nieuw ontwerp dat ter goedkeuring/voor advies aan de Hoge Raad is voorgelegd.

De vertegenwoordigers van de instituten erkennen dat de integratie van een beslissingsboom verhelderend zou kunnen zijn voor de beroepsbeoefenaars en tegelijk de controles op de naleving van de AML-regelgeving eenvoudiger zou kunnen maken. Ze wijzen er echter op dat de Europese regelgever een andere mening is toegedaan: in de plaats van een “*rule based approach*”, is er in de AML-wetgeving gekozen voor een “*risk based approach*”. De beroepsbeoefenaars moeten bijgevolg telkens de specifieke risico's inschatten, die voor elk dossier en voor elk kantoor verschillend kunnen zijn. Een beslissingsboom zou de indruk kunnen wekken een dwingend karakter te hebben en daarmee mogelijks afbreuk doen aan de “*risk based approach*”.

De leden van de Hoge Raad hebben begrip voor deze argumenten, maar blijven erbij dat de integratie van een aantal beslissingsbomen een goed begrip van de normatieve voorschriften in hoofde van de beroepsbeoefenaars zou bewerkstellingen en blijven er dan ook op aandringen om één of ander hulpmiddel toch in de norm te integreren.

Na overleg tussen de leden van de Hoge Raad en de vertegenwoordigers van de instituten, geraakt men het erover eens om in de bijlage van de normatieve ontwerp tekst één (of meerdere) beslissingsbomen ter illustratie op te nemen; de nadruk zal hierbij gelegd worden op het feit dat de boomstructuur voor elk kantoor en voor de diverse specifieke opdrachten zal moeten aangepast worden, onder meer in functie van de complexiteit, de omvang, de aard van de opdracht,... De bijlage(n), die informatief van aard is (zijn)

maar wel onderdeel van de norm uitmaakt (uitmaken), mag (mogen) met andere woorden geen afbreuk doen aan de “*risk based approach*”.

De ontwerptekst zal worden aangepast.

3. Toepassingsgebied van het normatief document, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren

In het ontwerp, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren, is in overweging (7) toegevoegd dat het reglement “*geen afbreuk doet aan de verplichtingen van de beroepsbeoefenaars die een opdracht uitvoeren in vennootschappen die:*

- *onderworpen zijn aan het prudentieel toezicht van de Nationale Bank van België (circulaires van de NBB);*
- *onderworpen zijn aan het semi-prudentieel toezicht van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (circulaires van de FSMA).”*

De leden van de Hoge Raad stellen de vraag waarom deze precisering enkel wordt opgenomen in de overwegingen, terwijl in de norm zelf niet vermeld wordt dat geen afbreuk gedaan wordt aan de verplichtingen die gelden voor de beroepsbeoefenaars die opdrachten uitoefenen in vennootschappen die vallen onder het prudentieel toezicht van de NBB of het semi-prudentieel toezicht van de FSMA.

De vertegenwoordigers van het IBR verdedigen de huidige versie van het ontwerp en stellen dat de verwijzing slechts een 50-tal beroepsbeoefenaars betreft; bovendien is deze verwijzing wellicht niet volledig omdat er mogelijks voor bepaalde specifieke sectoren ook nog andere voorschriften gelden.

Op basis hiervan is ervoor geopteerd om enkel in de overwegingen een allusie te maken op de regelgeving die voortvloeit uit het prudentieel toezicht van de NBB en het semi-prudentieel toezicht van de FSMA, aldus de vertegenwoordigers van het IBR.

Gezien de beperkte en relatieve impact van een eventuele toevoeging, wordt besloten dat het ontwerp op dit punt niet hoeft te worden aangepast.

4. Bestemming van de gezamenlijke normatieve tekst

Volgens het College legt het ontwerp een aantal verplichtingen op; het is van belang dat in de norm zou verduidelijkt worden welke personen onderworpen zijn aan deze verplichtingen, aldus het College. Meer in het bijzonder moet in het ontwerp rekening gehouden worden met artikel 12 van de wet van 18 september 2017 waarin gesteld wordt:

*Indien een natuurlijke persoon die onder een van de in artikel 5, § 1, 23° tot en met 25°, vermelde categorieën van onderworpen entiteiten valt, zijn **beroepsactiviteit uitoefent als werknemer van een rechtspersoon**, zijn de in dit hoofdstuk vastgelegde verplichtingen van toepassing op die rechtspersoon en niet op de natuurlijke persoon.*

Het College verwijst verder naar de definitie van “beroepsbeoefenaar” in artikel 1.1., 9° van het ontwerp, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren:

- a) voor de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren: een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm die ressorteert onder één van de categorieën opgesomd in artikel 5, § 1, 23° van de Wet;

Volgens het College zijn sommige verplichtingen niet zozeer van toepassing op de “beroepsbeoefenaar”, maar wel op de “onderworpen entiteiten”. Deze opmerking gaat dus eerder over de wijze van formulering van de verplichtingen, en niet zozeer over de inhoud van de verplichtingen.

De Voorzitter van de Hoge Raad voegt hieraan toe dat deze opmerking logisch is wanneer het gaat om de verplichting tot het nemen van interne maatregelen, eigen aan het kantoor (in tegenstelling tot verplichtingen die specifiek rusten op elke beroepsbeoefenaar zelf in het kader van een specifieke opdracht).

De vertegenwoordigers van de instituten lijken het onderling niet volledig eens te zijn met de opmerking van het College. De discussie gaat voornamelijk over de vraag welke verplichtingen al dan niet toepasselijk zijn op beroepsbeoefenaars die hun beroepsactiviteit uitoefenen als werknemer van een rechtspersoon. De vertegenwoordigers van het IBR kunnen zich terugvinden in een precisering van het ontwerp, terwijl de vertegenwoordiger van het BIBF van oordeel is dat er geen aanpassingen nodig zijn.

De instituten zullen onderling nog overleggen met het oog op de aanpassing van het gezamenlijk ontwerp (desgevallend in de overwegingen) om tegemoet te komen aan de opmerking van het College in verband met artikel 12 van de wet van 18 september 2017.

5. Hernemen van de wet van 18 september 2017 in het ontwerp (al dan niet volledig of slechts gedeeltelijk)

Zoals ook opgemerkt door de Hoge Raad (zie het advies van 15 april 2019, randnummer 21), stipt het College aan dat het ontwerp bepaalde voorschriften van de wet van 18 september 2017 herneemt. Soms worden deze voorschriften letterlijk en integraal overgenomen, soms worden de voorschriften samengevat, geherformuleerd of geparafraseerd.

Het is evident dat de norm niet kan afwijken van de wet, maar toch is het College van oordeel dat de weerhouden redactionele aanpak elke mogelijke ambiguïteit zou moeten vermijden.

De vertegenwoordigers van de instituten benadrukken dat het uiteraard niet de bedoeling is dat de norm afbreuk zou doen aan de wet, maar dat de norm erop gericht is om de wettelijke bepalingen ten behoeve van de beroepsbeoefenaars zo helder mogelijk toe te lichten en de draagwijdte ervan te verduidelijken.

Zij stellen de vraag op welke plaatsen in het ontwerp sprake zou zijn van het mogelijks niet correct weergeven van de wet.

De instituten worden verzocht het ontwerp door te lichten om na te gaan in welke mate verfijningen nodig zijn om tegemoet te komen aan de bovenstaande opmerking.

6. Prestaties binnen een netwerk

In het ontwerp wordt gesteld dat, indien op de beroepsbeoefenaar een beroep wordt gedaan door de leden van zijn netwerk, de identificatie van de uiteindelijke begunstigde(n) niet vereist is, mits te voldoen

aan bepaalde voorwaarden (paragraaf 4.13 van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 24 van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

De Hoge Raad stelt vast dat deze bepaling door de instituten is ingevoegd in het tweede ontwerp, zoals overgemaakt op 26 juli 2019; dit punt is dan ook niet aan bod gekomen in het advies van de Hoge Raad van 15 april 2019.

Het College heeft twijfels omtrent de *ratio legis* van deze bepaling en vraagt zich af of er wel een voldoende wettelijke basis voorhanden is om af te wijken van de verplichte identificatie van de uiteindelijke begunstigde(n), voorgeschreven door de wet van 18 september 2017. Volgens het College zou uit de formulering van de voorgestelde bepaling in het ontwerp niet duidelijk blijken of de beroepsbeoefenaar een opdracht voor een lid van zijn netwerk uitvoert, dan wel voor een cliënt die hem is aangebracht door een lid van zijn netwerk:

« Le Collège souhaiterait obtenir davantage d'explication sur la ratio legis de cette disposition. Il ne ressort pas clairement de la disposition si, dans le cas visé, le réviseur d'entreprises exerce une mission pour le membre de son réseau ou pour le client avec lequel il est mis en contact par le membre de son réseau. Dans la première hypothèse – selon laquelle le client du réviseur est le membre de son réseau – le Collège s'interroge sur l'existence d'une base légale pour déroger aux obligations du bénéficiaire effectif prévu par la loi du 18 septembre 2017. Dans la seconde hypothèse – selon laquelle le client du réviseur est le client avec lequel il a été mis en contact par l'intermédiaire d'un membre de son réseau – le réviseur pourra éventuellement se reposer sur les dispositions en matière de tierce introduction.

Au lieu de référer à ces dispositions en matière de tierce introduction, la norme en projet prévoit une dérogation à l'obligation d'identification des bénéficiaires effectifs. Le Collège s'interroge sur l'existence d'une base légale pour déroger à l'obligation d'identification du ou des bénéficiaires effectifs. » (uittreksel uit het schrijven van het College van 10 oktober 2019).

De vertegenwoordigers van de instituten lichten het praktisch belang van deze bepaling ingeval van (internationale) netwerken toe. Zij illustreren deze bepaling met het voorbeeld waarbij een beroepsbeoefenaar op vraag en ten behoeve van een buitenlands lid van het netwerk uitleg verstrekt over de toepassing van één of ander Belgisch voorschrift, maar waarbij de Belgische beroepsbeoefenaar geen enkel contact heeft met de cliënt van het netwerk in het buitenland. Het resultaat van de prestaties wordt uitsluitend aan het lid van het netwerk meegedeeld en de beroepsbeoefenaar factureert de prestaties aan het lid van zijn netwerk. In dergelijk geval zou de identificatie van de uiteindelijke begunstigde(n) niet vereist zijn, aldus het ontwerp.

Het College maakt het onderscheid met de situatie waarbij de cliënt van de beroepsbeoefenaar, de cliënt is waarmee hij via een lid van zijn netwerk in contact is gebracht; in dit geval zou de beroepsbeoefenaar eventueel beroep kunnen doen op een derde zaakaanbrenger, volgens artikel 42 van de wet ("*tierce introduction*").

De instituten worden verzocht om na te gaan of de tekst kan worden aangepast om tegemoet te komen aan de bekommernis van het College.

7. Documentatie en bewaring van documenten

Volgens het ontwerp mag de beroepsbeoefenaar, in plaats van een kopie te maken en te bewaren van de bewijsstukken – aan de hand waarvan hij de identiteit van de cliënt, van zijn lasthebbers en/of uiteindelijke begunstigten heeft geverifieerd –, de verwijzingen van die bewijsstukken registreren en bewaren (paragraaf 6.1. van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 28 van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

Artikel 61 van de wet van 18 september 2017 staat deze vervanging toe, weliswaar onder bepaalde voorwaarden.

Volgens het College herneemt het ontwerp deze wettelijke voorwaarden van artikel 61 van de wet slechts ten dele. Het ontwerp kan uiteraard geen afbreuk doen aan de wettelijke voorschriften, maar toch vreest het College dat de formulering van voormelde paragraaf in het ontwerp aanleiding zou kunnen geven tot verwarring.

De instituten worden verzocht om de redactie van deze bepaling te herzien of minstens uitdrukkelijk te verwijzen naar artikel 61 van de wet.

8. Aanduiding van een AMLCO op het niveau van het kantoor/netwerk

Volgens het ontwerp moet op het niveau van het netwerk waarvan het kantoor deel uitmaakt, minstens één AMLCO voor België aangeduid worden (paragraaf 2.2. van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 3, § 2 van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

Deze bepaling is door de instituten ingevoegd naar aanleiding van de opmerking van de Hoge Raad volgens dewelke het niet duidelijk was of voor de berekening van de 10 beroepsbeoefenaars een benadering per kantoor of een benadering per netwerk moest gevolgd worden (randnummer 29 van het advies van 15 april 2019).

Volgens het College vereist de wet van 18 september 2017 dat elk kantoor een AMLCO moet aanduiden en bijgevolg zou het vierde lid van voornoemde bepaling moeten verduidelijkt worden. Het College stelt voor om bij de nieuwe redactie van de bepaling te verduidelijken:

- dat een netwerk, dat geen onderworpen entiteit is in de zin van de wet van 18 september 2017, een AMLCO kan aanduiden op het niveau van het netwerk in België;
- dat deze aanduiding geen afbreuk mag doen aan de verplichting voor elke onderworpen entiteit die deel uitmaakt van het netwerk, een AMLCO aan te duiden;
- dat de rol die het netwerk aan deze AMLCO toebedeelt geen afbreuk mag doen aan de bevoegdheden en de rol, zoals omschreven in de wet, van de AMLCO die is aangeduid door elke onderworpen entiteit die lid is van het netwerk.

De vertegenwoordigers van de instituten merken op dat de verplichting om op het niveau van het kantoor een AMLCO aan te duiden (in plaats van op het niveau van het netwerk) vooral voor de “*sole practitioners*” een aantal praktische bekommernissen met zich zal meebrengen.

Desalniettemin worden de instituten verzocht om de redactie van deze bepaling te herzien en na te gaan hoe tegemoet kan worden gekomen aan de zienswijze van het College. Minstens zou in de versie, toepasselijk op de revisoren, kunnen bepaald worden dat voor de bedrijfsrevisoren een AMLCO per kantoor moet worden aangeduid.

9. Kennisgeving aan de toezichtautoriteit van de aanstelling van de AMLCO en/of van de verantwoordelijke op het hoogste niveau

De beroepsbeoefenaar moet de toezichtautoriteit schriftelijk of via een elektronisch bericht in kennis stellen van de aanstelling van de AMLCO en/of van de verantwoordelijke op het hoogste niveau

(paragrafen 2.3. en 9 van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 3, § 3 en artikel 34 van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

Uit het ontwerp blijkt duidelijk dat voor de bedrijfsrevisoren het College als toezichtsautoriteit moet worden beschouwd (paragraaf/artikel 1.1., 17° van het ontwerp).

Het College merkt op dat, los van de verplichting waarin paragraaf 2.3. qua kennisgeving voorziet, het College ook zelf bij de bedrijfsrevisoren deze info kan opvragen, zonder de kennisgeving van de beroepsbeoefenaar te moeten afwachten. Het College verzoekt dan ook om in paragraaf 9 van het ontwerp, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren, toe te voegen dat dit geen afbreuk doet aan de bevoegdheden vanwege het College om de informatie te verzamelen, op te vragen en er toegang toe te krijgen.

De vertegenwoordigers van de instituten gaan akkoord om het ontwerp voor de drie instituten aan te vullen, zodat herinnerd wordt aan het feit dat de respectieve toezichtsautoriteiten over dergelijke bevoegdheden beschikken.

Verder merkt de NBB op dat het ontwerp voor de kennisgeving in een overgangsbepaling voorziet: zo stelt paragraaf 9 van het ontwerp, toepasselijk op de bedrijfsrevisoren, dat de kennisgeving dient te gebeuren *“binnen de zes maanden na de inwerkingtreding van deze norm”*.

Zo ook bepaalt artikel 34 van het ontwerp, toepasselijk op de IAB- en BIBF-leden, dat de kennisgeving dient te gebeuren *“binnen de zes maanden na de publicatie”* van de norm/het reglement op de website van (respectievelijk) het IAB of het BIBF.

Volgens de NBB gaat het om een wettelijke verplichting die reeds in werking is getreden sinds 16 oktober 2017 en dit ongeacht de goedkeuring van het ontwerp; het is bijgevolg niet aanvaardbaar om een termijn van 6 maanden volgend op de inwerkingtreding van de norm toe te staan alvorens de AMLCO en/of de verantwoordelijke op het hoogste niveau wordt aangeduid, aldus de NBB.

De vertegenwoordigers van de instituten gaan akkoord om het ontwerp voor de drie instituten op dit punt aan te passen en de overgangsbepaling weg te laten.

10. Hoedanigheid van AMLCO/verantwoordelijke op het hoogste niveau

In de hypothese dat de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau onderscheiden personen zijn, bepaalt het ontwerp dat:

- de verantwoordelijke op het hoogste niveau noodzakelijk een beroepsbeoefenaar moet zijn; dus desgevallend kan dit ook een stagiair zijn;
- de AMLCO “in principe” een beroepsbeoefenaar moet zijn; desgevallend kan dit een stagiair zijn. In bepaalde omstandigheden kan het dus echter ook een niet-beroepsbeoefenaar zijn *“op voorwaarde dat deze persoon voldoende gekwalificeerd is om deze functie uit te voeren”*.

In de hypothese dat de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau dezelfde personen zijn, bepaalt het ontwerp dat dit een beroepsbeoefenaar moet zijn, dus desgevallend kan dit een stagiair zijn, aldus het ontwerp.

(paragraaf 2.4. van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 4 van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

a) *kan een stagiair de AMLCO of verantwoordelijke op het hoogste niveau zijn?*

Zowel het College als de NBB vinden het geen goede zaak dat een stagiair zou kunnen worden aangeduid als AMLCO of als verantwoordelijke op het hoogste niveau.

Het College en de NBB hebben kennis genomen van de argumenten van de drie instituten, zoals opgenomen in hun gezamenlijk schrijven van 26 juli 2019 aan de Hoge Raad, om een (externe) stagiair toch als AMLCO of verantwoordelijke op het hoogste niveau te kunnen aanduiden. Maar volgens het College en de NBB bestaat er in hoofdte van de instituten verwarring tussen de hoedanigheid van “entiteit onderworpen aan de wet van 18 september 2017” en de voorwaarden die vereist zijn om de toezichtsactiviteiten op het vlak van AML, toevertrouwd aan de AMLCO of de verantwoordelijke op het hoogste niveau, uit te voeren.

Het College en de NBB verwijzen hiervoor naar artikel 9, § 2, derde lid van de wet van 18 september 2017, waarin gesteld wordt dat de bedoelde persoon (of personen) beschikt (beschikken) over :

1° de nodige professionele betrouwbaarheid;

2° de passende deskundigheid met inbegrip van de kennis van het Belgisch wettelijk en reglementair kader inzake de voorkoming van WG/FTP,

3° de beschikbaarheid, en

4° het hiërarchisch niveau en de bevoegdheden binnen de entiteit, die nodig zijn om op eigen initiatief aan het wettelijk bestuursorgaan of de effectieve leiding van de onderworpen entiteit, alle noodzakelijke of nuttige maatregelen voor te stellen, om de conformiteit en doeltreffendheid van de interne maatregelen ter bestrijding van WG/FTP te waarborgen.

Volgens het College en de NBB is het voor een stagiair moeilijk haalbaar om te kunnen voldoen aan de voorwaarden hierboven weergegeven onder 2° en 4°.

De NBB voegt hieraan nog toe dat het moeilijk denkbaar is dat een stagiair, wiens beroepskennis en kennis omtrent de AML-regelgeving nog niet is gevalideerd in het kader van de toegang tot het beroep, kan beschikken over de nodige ervaring, de gepaste maturiteit en de nodige kritische en onafhankelijke ingesteldheid om dergelijke controlefunctie uit te oefenen.

De zienswijze van de instituten volgens dewelke een stagiair toch zou moeten kunnen aangeduid worden als AMLCO of als verantwoordelijke op het hoogste niveau, voor zover hij beschikt over de bevoegdheid om in de schoot van het kantoor een opdrachtbrief te tekenen in het kader van zijn stage, overtuigt noch de NBB, noch het College.

Ook de Hoge Raad had in zijn advies van 15 april 2019 bezwaar geuit tegen de aanstelling van een stagiair als AMLCO of als verantwoordelijke op het hoogste niveau (randnummers 30 tot 32).

De instituten erkennen dat het gaat om een complexe problematiek, temeer daar de bevoegdheid van stagiairs om zelfstandig en voor eigen rekening opdrachten te kunnen uitvoeren, verschillend is naargelang het instituut waartoe de stagiair behoort.

b) *moet de verantwoordelijke op het hoogste niveau in een bedrijfsrevisorenkantoor steeds een bedrijfsrevisor zijn?*

Het College stelt zich vragen bij de mogelijkheid waarin het voorgelegde ontwerp voorziet om toe te laten dat de verantwoordelijke op het hoogste niveau in een bedrijfsrevisorenkantoor een accountant, een belastingconsulent of een erkend boekhouder(-fiscalist) zou kunnen zijn. Het lijkt aangewezen dat in een bedrijfsrevisorenkantoor de verantwoordelijke op het hoogste niveau steeds een bedrijfsrevisor zou zijn, aldus het College.

De vertegenwoordigers van de instituten reageren ontgoocheld over deze zienswijze en stellen dat dergelijke eis vooral voor de zogenaamde “gemengde” kantoren nefast zou zijn.

c) *kan de AMLCO een niet-beroepsbeoefenaar zijn ?*

De Hoge Raad had in zijn advies van 15 april 2019 reeds zijn bezorgdheid geuit omtrent de moeilijkheid op het vlak van controle en sancties vanwege de toezichtautoriteiten ten aanzien van niet-beroepsbeoefenaars (randnummer 33 van het advies).

De vertegenwoordigers van de instituten hebben in het gezamenlijk schrijven van 26 juli 2019 getracht aan te tonen dat de toezichtautoriteiten over diverse toezichtsbevoegdheden en -maatregelen beschikken ook in het geval een niet-beroepsbeoefenaar als AMLCO zou aangeduid zijn (onder meer via de artikelen 117 en 118 van de wet van 18 september 2017).

Zij benadrukken verder dat moet rekening gehouden worden met een aantal economische motieven, waardoor het vooral voor kleinere kantoren niet steeds haalbaar is om binnen het kantoor beroep te kunnen doen op de nodige specialisten.

Gelet op de diverse bezwaren vanwege het College, de NBB en de Hoge Raad omtrent de vereiste hoedanigheid van de AMLCO/verantwoordelijke op het hoogste niveau (zie hierboven onder a), b) en c), worden de instituten verzocht na te gaan in welke mate de tekst van het ontwerp toch kan aangepast worden om tegemoet te komen aan de diverse bekommernissen.

11. Activiteitenverslag

Volgens het ontwerp is het zo dat, in het geval de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau onderscheiden personen zijn, de AMLCO minstens eenmaal per jaar een activiteitenverslag opstelt en dit bezorgt aan het hoogste niveau, zijnde de effectieve leiding of het wettelijk bestuursorgaan (paragraaf 2.5., eerste lid, van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 5, eerste lid, van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

Zowel de NBB als het College merken op dat in dergelijk verslag enkel voorzien wordt in de hypothese waarin de AMLCO en de verantwoordelijke persoon op het niveau onderscheiden personen zijn.

Beide instanties benadrukken dat er *sowieso* een verslag aan de effectieve leiding of het wettelijk bestuursorgaan zou moeten zijn, zelfs al is de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau dezelfde persoon. Het verslag aan de effectieve leiding of het wettelijk bestuursorgaan vanwege de

verantwoordelijke op het hoogste niveau, die tevens de functie van AMLCO vervult, moet het bestuur immers toelaten om kennis te nemen van de risico's inzake AML, om deze te bespreken en om *in fine* de nodige verantwoordelijkheid ter zake op te nemen.

Het ontwerp dient in die zin te worden verduidelijkt.

Daarnaast stipt het College aan dat dit verslag ook ter beschikking moet gehouden worden van het College, dat het verslag in voorkomend geval kan opvragen.

De NBB acht het van zijn kant ook wenselijk om te bepalen dat dit verslag ter beschikking wordt gehouden van de toezichtsautoriteiten, die het in voorkomend geval kunnen opvragen.

Een aantal vertegenwoordigers van de instituten uiten hun bezorgdheid over deze precisering.

Gelet op de wettelijke bevoegdheden van de prudentiële en toezichtsautoriteiten, wordt aan de instituten gevraagd om de tekst aan te vullen, teneinde tegemoet te komen aan voormelde opmerkingen.

12. Interne procedures

In het ontwerp wordt gesteld dat alle gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen moeten worden gedocumenteerd, bijgewerkt en op papier of elektronisch ter beschikking worden gehouden van de Toezichtautoriteit van de beroepsbeoefenaar (paragraaf 2.7. van het ontwerp toepasselijk op de bedrijfsrevisoren; artikel 7 van de ontwerpen toepasselijk op de leden van het IAB en het BIBF).

Zowel het College als de NBB zijn van oordeel dat het nuttig zou zijn om te preciseren dat het gaat om de gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen, die *vastgesteld en goedgekeurd zijn door de effectieve leiding, die hiervoor de eindverantwoordelijkheid draagt.*

De vertegenwoordigers van de instituten gaan akkoord om de tekst in die zin aan te vullen.

13. Criterium van minstens 100 beroepsbeoefenaars voor een onafhankelijke auditfunctie

De leden van de Hoge Raad hebben kennis genomen van de argumenten van de 3 instituten, zoals weergegeven in het gezamenlijk schrijven van 26 juli 2019, omtrent de keuze van het criterium van minstens 100 beroepsbeoefenaars voor de aanduiding van een onafhankelijke auditfunctie.

Aanvullend preciseren de vertegenwoordigers van de instituten dat het *de facto* gaat om de zogenaamde “*big four*” die aan dit criterium voldoen.

Op basis van de schriftelijke en mondelinge toelichting, wordt overeengekomen dat de tekst op dit punt geen verdere aanvulling vereist.

BESLUIT

De Voorzitter rondt de hoorzitting (ten aanzien van het IBR) / ontmoeting (ten aanzien van het IAB en het BIBF) af en dankt de vertegenwoordigers van de instituten voor hun toelichting.

Er wordt overeengekomen dat de diverse elementen die tijdens deze vergadering zijn aan bod gekomen, door de Hoge Raad aan de instituten zullen worden overgemaakt.

Aansluitend op de opmerkingen vanwege de leden van de Hoge Raad, het College en de NBB, zullen de instituten verzocht worden om het ontwerp te herformuleren en een aangepaste versie voor goedkeuring/advies aan de Hoge Raad over te maken.
